

BOSNA I HERCEGOVINA
URED ZA RAZMATRANJE ŽALBI
Filijala/Podružnica Mostar

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РАЗМАТРАЊЕ ЖАЛБИ
Филијала Мостар

Broj: JN2-03-07-1-2568-8/19

Mostar: 14.11.2019. godine

Ured za razmatranje žalbi BiH, Podružnica Mostar rješavajući žalbu potencijalnog ponuditelja Privredno društvo „Riba Neretva“ d.d. Konjic broj: 03-181/19 od 04.10.2019. godine, izjavljenu na Tendersku dokumentaciju, u postupku javne nabave – *Nabava autohtonih vrsta riblje mlađi/ribe mekousna pastrmka za poribljavanje ribolovne zone voda sliva rijeke Neretve na kojoj pravo upravljanja ribljim fondom ostvaruje Udruženje građana "Organizacija sportskih ribolovaca" Konjic*, ugovornog tijela JP Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo, Podružnica Hidroelektrane na Neretvi, Jablanica, na temelju članka 93. stavak (7), članka 104. i članka 111. stavak (1) točka c) Zakona o javnim nabavama ("Službeni glasnik BiH" broj 39/14), na sjednici Vijeća I održanoj dana 14.11.2019. godine donio je

RJEŠENJE

1. Žalba se odbija.
2. Odbija se zahtjev žalitelja za povrat uplaćenih sredstava na ime naknade žalbenog postupka u iznosu od 5.000,00 KM.

Obrazloženje

Ugovorno tijelo JP Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo, Podružnica Hidroelektrane na Neretvi, Jablanica (u daljnjem tekstu: ugovorni organ) pokrenuo je Otvoreni postupak javne nabave - Nabava autohtonih vrsta riblje mlađi/ribe mekousna pastrmka za poribljavanje ribolovne zone voda sliva rijeke Neretve na kojoj pravo upravljanja ribljim fondom ostvaruje Udruženje građana "Organizacija sportskih ribolovaca" Konjic, za koji je Obavijest o nabavi broj: 1409-1-1-135-3-87/19 od 26.09.2019. godine, objavljeno na Portalu javnih nabavki.

Na Tendersku dokumentaciju predmetnog postupka javne nabave dana 04.10.2019. godine žalbu je izjavio potencijalni ponuditelj Privredno društvo „Riba Neretva“ d.d. Konjic (u daljnjem tekstu: žalitelj). Ugovorno tijelo je postupajući u skladu s člankom 100. stavak (5) Zakona o javnim nabavama prosljedilo navedenu žalbu ovom tijelu, kod koga je zaprimljena 15.10.2019. godine, a navedena žalba kompletirana je uplatom naknade za pokretanje žalbenog postupka dana 25.10.2019. godine.

Žalitelj u žalbi navodi:

Ugovorni organ je raspisao tender za javnu nabavku roba putem otvorenog postupka brojevi: 10202-152/19, 10202-156/19, 10202-157/19 i 10202-158/19, koji po mišljenju žalitelja, nije usklađen sa zakonskim i podzakonskim aktima Bosne i Hercegovine, niti međunarodnim standardima, a što žalitelj vidi u slijedećem:

I U tački 3.4.1.tenderske dokumentacije navedeno je da ponuđači trebaju ispuniti sljedeće minimalne uslove, među kojima:

- da riblja mlad / riba ima jasne genetičke karakteristike autohtone neretvanske populacije (LOT 1- glavatica, LOT 2-mekousna past nuka i LOT 3-potočna pastrmka), što je čini pogodnom za poribljavanje glavnog toka rijeke Neretve i njenih pritoka
- da je riblja mlad/riba zdravstveno slobodna od uzročnika virusnih bolesti i prisutnosti uzročnika bakterijskih i parazitskih bolesti, ovaj itslov se odnosi na sve LOT-ove.

II U tački 3.4.2. tenderske dokumentacije navedeno je da će se ocjena tehničke i profesionalne sposobnosti ponuđača izvršiti na osnovu slijedećih izjava i dokumentacije koju dostave ponuđači:

- a) *Original ili ovjerena kopija Certifikata o porijeklu i genetičkoj autohtonosti za neretvansku glavaticu (LOT 1), neretvansku mekousnu pastrmku (LOT 2) i neretvansku potočnu pastrmku (LOT 3) izdat od strane Instituta za genetičko inženjerstvo i biotehnologiju Sarajevo ili drugog pravnog lica registrovanog za stručna i naučna istraživanja iz područja slatkovodnog ribarstva ili ekologije kopnenih voda, u skladu sa članom 48. Zakona o slatkovodnom ribarstvu FBiH. Datum izdavanja Certifikata u porijeklu i genetičkoj autohtonosti za neretvansku glavaticu, neretvansku mekousnu pastrmku i neretvansku potočnu pastrmku treba biti iz 2019. godine.*
- b) *Original ih ovjerena kopija Stručnog izvještaja o obavljenom zdravstvenom pregledu riba, izdat od strane ovlaštene laboratorije u Biti sa datumom izdavanja iz 2019,-e godine za sve uzraste riblje mladi, ribe kuje su predmet nabavke.*

III Iza tačke 3.4.2.a) tenderske dokumentacije navedena je napomena koja glasi:

Ukoliko ponuđač ne dostavi certifikat o porijeklu i genetičkoj autohtonosti za neretvansku, glavaticu neretvansku mekousnu pastrmku, neretvansku potočnu pastrmku ili ako datum izdavanja Certifikatu o porijeklu i genetičkoj autohtonosti za neretvansku glavaticu (LOT 1), neretvansku mekousnu pastrmku t LOT 2), neretvansku potočnu pastrmku (LOT 3), nije iz 2019. godine ili ako rezultati navedeni u Certifikatu o porijeklu i genetičkoj autohtonosti uzoraka potočne pastrmke/glavice/mekousne

pastnnke pokažu da nemaju genetičke karakteristike autohtonih neretvanskih populacija ili ako rezultati navedeni u Certifikatu o porijeklu i genetičkoj autohtonosti, sa genetičkog stanovišta preporučuju selektivno i ograničeno poribljavanje voda toka rijeke Neretve, razlog su za isključenje odnosno diskvalifikaciju ponuđača iz postupka nabavke.

IV U tački 4.2. (sadržaj ponude). navedeno je da ponuda treba sadržavati najmanje sljedeće dokumente, među kojima pod tačkom:

4.2.1 .p) Certifikat o porijeklu i genetičkoj autohtonosti za ribu, riblju mlađ koja je predmet nabavke u pobrojanim postupcima.

Ugovorni organ ne navodi da li je INGEB-Institut za genetičko inženjerstvo i biotehnologiju Sarajevo registrovano, a time i ovlašteno za izdavanje certifikata o porijeklu i genetičkoj autohtonosti predmetne nabavke, jer odredba člana 48. Zakona o slatkovodnom ribarstvu FBiH (u daljem tekstu ZOSR FBiH) kaže da poslove iz oblasti slatkovodnog ribarstva obavljaju pravna lica koja su registrovana za stručna i naučna istraživanja iz područja slatkovodnog ribarstva ili ekologije kopnenih voda.

Da je ovlašteni organ dužan dokazati da je INGEB registrovan u smislu člana 48. ZOSR, a time i ovlašten za izdavanje Certifikata o porijeklu i genetičkoj autohtonosti predmeta javne nabavke, vidljivo je iz odluke URŽ JN2-03-07-1-I364-9/17 od 18.01.2018. godine, na stranici 7. odluke. Taj dokaz ne proizilazi iz osporene tenderske dokumentacije.

Isto tako iz osporene tenderske dokumentacije ne proizilazi da li se pod „drugim pravnim licem registrovanim za stručna i naučna istraživanja iz područja slatkovodnog ribarstva ili ekologije kopnenih voda“, misli i na domaća i strana lica koja su registrovana za gore navedeno.

Tenderska dokumentacija ne sadrži ni uputu ponuđačima koje su to druga registrovana pravna lica za stručna i naučna istraživanja iz područja slatkovodnog ribarstva ili ekologije kopnenih voda i kod kojih su organa registrovana (sud, ministarstva ili druga tijela) i u kojim državama.

Sve navedeno omogućava široko tumačenje navedenih dokumenata od strane ovlaštenog organa kao i široka diskreciona ovlaštenja u pogledu ocjene dostavljenih certifikata i kasnije dodjele ugovora sa odabranim ponuđačem, te stavlja pretjeran teret na ponuđače i dovodi ih u neizvjestan položaj.

Da je ugovorni organ bio dužan navesti pravne osobe koje mogu izdati certifikat o porijeklu i genetičkoj autohtonosti proizilazi iz okolnosti što registarski sudovi izdaju izvod iz sudskog registra i djelatnosti pravnih lica samo na ime određenog subjekta. Registarski sudovi ne izdaju podatke o tome da li je određeni pravni subjekt registrovan za određenu djelatnost.

Kako će ugovorni organ provjeriti da li je certifikat izdala za to registrovana pravna osoba?

Iz navedenog je jasno da ugovorni organ ne zna da li u BiH postoji pravno lice koje je registrovano za izdavanje certifikata iz člana 48. ZOSR FbiH, to i ne provjerava, što u krajnjoj liniji ukazuje da i ne želi da izvrši poribljavanje, odnosno svoju zakonsku obavezu.

Žalitelj navodi da je i insistiranje ugovornog organa na INGHBUE je bilo "naslijepo" jer je iz priloženih dokaza i činjenica koje je izložio jasno da INGEB nije pravno lice koje je ovlašteno izdavati certifikate iz člana 48.ZOSR FBiH.

Nadalje, nejasno je, neodređeno i nezakonito navođenje termina „jasne genetičke karakteristika autohtone neretvanske populacije" za predmet javne nabavke. Obzirom da svaka analiza/certifikat/uvjerenje o genetičkoj karakterizaciji sadrži određen procenat da određena riba /mlađ ima tražene genetske karakteristike, nejasno je na koji način bi se vršila ocjena ponuda u slučaju da određeni ponuđač dostavi certifikat sa npr. 90% potvrdom genetičke autohtonosti, ako njegova ponuda bude veća od ponuđača koji dostavi certifikat sa 87% potvrdom genetičke autohtonosti. Drugim riječima, izraz „jasne genetičke karakteristike autohtone neretvanske populacije", može dovesti do neravnopravnog tretmana ponuđača i stavlja pretjeran teret na ponuđače i dovodi ih u neizvjestan položaj.

Kad zahtijeva kao dokaz genetičke autohtonosti Certifikat iz člana 48. ZOSR, ugovorni organ se ne poziva na sisteme osiguranja kvaliteta koji se zasnivaju na odgovarajućim evropskim serijama standarda koje u potvrdila tijela koja su u skladu s evropskim serijama standarda koje se tiču izdavanja certifikata, niti navodi koje će druge dokaze prihvatiti o ekvivalentnim mjerama osiguranja kvaliteta od kandidata koji nemaju pristup takvim certifikatima. Zato je ugovorni organ bio dužan da navede koje dokaze i od kojih tijela će prihvatiti ako ponuđač ne dostavi certifikat INGEB-a.

Nejasne su i zbunjujuće, time i nezakonite odredbe člana V Okvirnog sporazuma (Aneksi 8.I, 8.II i 8.III), člana III nacrta pojedinačnog godišnjeg ugovora (Aneksi 9.I, 9.II i 9.III) osporavane tenderske dokumentacije, broj: 10202-152/19. te člana V Okvirnog sporazuma (Aneksi 8.), člana III nacrta pojedinačnog godišnjeg ugovora (Aneksi 9.) osporavane tenderske dokumentacije pod brojevima: 10202-156/19. 10202-157/19 i 10202-158/19, koji članovi navode da naručilac zadržava pravo da na dan poribljavanja o svom trošku izvrši kvantitativno-kvalitativnu kontrolu ribe/riblje mladi predmeta nabavke, obzirom na Certifikat o porijeklu i genetičkoj autohtonosti iste. Ukoliko Certifikat o porijeklu i genetičkoj autohtonosti ribe/riblje mladi poslije uzorkovanja na dan poribljavanja, pokaže manje od 80% učešća posmatrane ribnjačke populacije sa jedinkama autohtonih neretvanskih populacija ribe/mladi predmeta nabavke, ugovorni organ će podnijeti zahtjev za protest bankarske garancije za dobro izvršenje posla odnosno bezuslovnu naplatu shodno odredbama ZOO.

Ovdje se nameću dva pitanja: putem kojeg lica će ugovorni organ vršiti kontrolu i da li će se dopustiti poribljavanje sa ribom/mladi koja na dan poribljavanja pokaže manje ili 80% učešća posmatrane ribnjačke populacije ili će samo aktivirati bankarsku garanciju i neće dopustiti poribljavanje ili će dopustiti poribljavanje ribom/mladi koja ima manje od 80% učešća i aktivirati bankarsku garanciju. Ovo je relevantno zbog kvaliteta ribe/mladi kojom je potrebno izvršiti poribljavanje, jer se poribljavanje u kvantitativno-kvalitativnom smislu mora vršiti u skladu sa ribarskom osnovom.

Žalitelj posebno ističe da je pribavio Aktuelni izvod iz sudskog registra za INGEB, iz kojeg je jasno vidljivo da isti nije pravno lice registrovano za stručna i naučna istraživanja iz područja slatkovodnog ribarstva ili ekologije kopnenih voda. Zbog značaja za ekosisteme i očuvanje autohtonosti ribljeg fonda, INGEB bi morao biti registrovan upravo za istraživanja iz gore navedenih oblasti, kako to uostalom i propisuje odredba člana 48. ZOSR FBiH, na koji se poziva ugovorni organ u tenderskoj dokumentaciji.

Po njegovom mišljenju djelatnosti INGEB-a: Ostalo istraživanje i eksperimentalni razvoj u prirodnim, tehničkim i tehnološkim naukama i Istraživanje i eksperimentalni razvoj u biotehnologiji, ne ukazuju registraciju kakvu propisuje član 48. ZOSR FBiH, da bi se od istog mogao prihvatiti certifikat o porijeklu i genetičkoj autohtonosti koji bi sa sigurnošću potvrđivao da se radi upravo o ribi/mladi sa jasnim genetičkim karakteristikama koje je čine pogodnom za poribljavanje glavnog toka rijeke Neretve i njenih pritoka.

DOKAZ: Aktuelni izvod Općinskog suda u Sarajevu broj: 065-0-RegZ -19-007579 od 18.9.2019. godine

Iz tenderske dokumentacije se ne vidi da INGEB izdaje Certifikat o porijeklu i genetičkoj autohtonosti predmeta javne nabavke na okolnost genetičke autohtonosti. Ugovorni organ to svjesno i namjerno izbjegava navesti. Upravo naprotiv, INGEB u postupcima utvrđivanja genetske autohtonosti izdaje Analizu, a ne certifikat, Stojie vidljivo iz Analize broj 542/17 od 24.10.2017. godine, koja je izrađena upravo na zahtjev ugovornog organa radi utvrđivanja autohtonosti uzgojne populacije jednog od ponuđača na tenderu, „LAKS“ d.o.o.

Sad je potpuno jasno da INGEB ne izdaje certifikat, nego samo vrši analizu, a analiza i certifikat nisu isto, što navodi i URŽ u odluci broj JN2-03-07-1-I923-7/I9 od 5.9.2019. godine, str. 18. pasus prvi. INGEB sačinjava i izdaje analizu upravo iz razloga što nema registraciju kakvu traži član 48. ZOSR FBiH, jer da ima onda bi i mogao da izdaje Certifikate, jer samo lica koja su registrovana kao u članu 48. ZOSR FBiH mogu izdavati Certifikate o porijeklu i genetičkoj autohtonosti.

INGEB ne može izdavati certifikate iz člana 48. ZOSR FBiH iz razloga što nije akreditovan za obavljanje poslova iz člana 48. ZOSR FBiH. Da bi neko pravno lice moglo izdati certifikat o porijeklu i genetičkoj autohtonosti, ono prvo treba biti registrovano za stručna i naučna istraživanja iz područja slatkovodnog ribarstva ili ekologije kopnenih voda, a potom i akreditovano za izdavanje certifikata i imati akreditovanu metodu, o čemu će više riječi biti u nastavku ove žalbe.

Ističe da i ovom žalbom ponovno ukazuje na ono na što je ukazivano u ranijim žalbama na tendersku dokumentaciju ugovornog organa, te ističe i dodatne činjenice, a sve kako slijedi:

U Bosni i Hercegovini ne postoji akreditovana laboratorija/institucija/organ/tijelo sa akreditovanim metodom za utvrđivanje genetičkog diverziteta-genetičke karakterizacije autohtonosti za neretvansku potočnu pastrmku, neretvansku mekousnu pastrmku i neretvansku glavaticu.

To je jasno vidljivo iz javno objavljenih podataka na web stranici BATA-Instituta za akreditiranje u BiH, po kojim podacima nijedna ustanova u BiH nije akreditovana za utvrđivanje genetičkog diverziteta-genetičke karakterizacije. Dakle, nije moguće da ijedan ponuđač pribavi valjan,

objektivan i kvalitetan dokaz da riba/riblja mlad iz tenderske dokumentacije ispunjava uvjete navedene naprijed u glavi i ove žalbe.

Pojam akreditacije znači davanje dozvole za rad. Riječ akreditacija koristi se u mnogim područjima i označava pojam za davanje odobrenja nekome da može raditi određenu vrstu posla, zvanično priznanje da je neko tijelo za ocjenjivanje usklađenosti (laboratorij, tijelo za certifikaciju, inspeksijsko tijelo) kompetentno, stručno i tehnički osposobljeno za rad u skladu s međunarodno prihvaćenim pravilima i da provodi aktivnosti ocjenjivanja usklađenosti u skladu sa međunarodno prihvaćenim pravilima. Ocjenjivanje usklađenosti znači dokazivanje da su utvrđeni zahtjevi koji se odnose na proizvod, proces, sistem, osobu ili tijelo ispunjeni.

Ocjenjivanje usklađenosti provode tijela za ocjenjivanje (laboratoriji, inspeksijska tijela, certifikacijska tijela), a da bi pružila dokaz osposobljenosti za zadatke koje obavljaju, mogu se akreditirati prema odgovarajućoj za to određenoj međunarodnoj normi (uglavnom niz normi ISO/IEC 17000) 1. Akreditacija daje povjerenje u sigurnost i kvalitetu proizvoda i usluga.

Jasno je iz prednjeg da, ako tijelo nije na propisan način akreditovano za određeni proces, proizvod, sistem, onda nema ni sigurnosti da potvrda koju izdaje o određenom procesu, proizvodu itd može pružiti povjerenje o sigurnosti i kvalitetu određenog proizvoda, usluge, procesa, sistema, a u konkretnom slučaju genetskog diverziteta-genetske karakterizacije autohtonosti za neretvansku potočnu pastrmku i neretvansku glavaticu.

Uspostavljanje i održavanje kompetentnog, nepristrasnog i nezavisnog sistema akreditiranja kako bi i korisnici usluga akreditiranih tijela i potrošači u Bili imali povjerenje u usluge koje pružaju laboratoriji, certifikaciona i inspeksijska tijela u različitim oblastima, sto je vidljivo iz liste koju javno na vweb stranici objavljuje BATA.

Kako u BiH nema akreditovane Laboratorije ili druge institucije za utvrđivanje genetičkog diverziteta-karakterizacije autohtonosti za konkretno, neretvansku potočnu pastrmku i neretvansku glavaticu, nemoguće je sa sigurnošću koju propisuju međunarodni standardi, znati da je ijedan ponuđač ispunio ključni uvjet iz ponude da raspolaže sa ribljom mlad/ribom iz koja je predmet javne nabavke roba putem nabrojanih otvorenih postupaka.

Bez Analize koju daje akreditovano tijelo, otvara se širok prostor manipulacije rezultatima analiza, ocjene, mjerenja i certifikacije. jer nema jedinstvenih međunarodnih standarda koji bi određeni rezultat činili kvalitetnim, stručnim i sigurnim. Bez akreditacije je moguće da određeni proizvod, konkretno riba/riblja mlad iz istog izvora u jednoj laboratoriji dobije potvrdu genetičke karakterizacije autohtonosti, a u drugoj ne dobije.

Osim sto je akreditacija neophodna za ustanovu, neophodna je i za određeni proces u kojem se utvrđuje da li je određeni proces podoban za davanje ocjene usklađenosti određene robe, usluge itd.

Primjena međunarodnih standarda za određenu robu ili uslugu koja se pribavlja u postupku javne nabavke je obavezna. Ovo proizilazi iz odredbe člana 48. st.5. Zakona o javnim nabavkama BiH, koja glasi: „ *Ako se u tenderskoj dokumentaciji zahtijeva osiguranje certifikata koje izdaju nezavisna tijela, a kojima se potvrđuje da kandidat/ponuđač zadovoljava određene standarde osiguranja kvaliteta, ugovorni organ dužan je pozvati se na sisteme osiguranja kvaliteta koji se zasnivaju na odgovarajućim evropskim serijama standarda koje su potvrdila tijela koja su u skladu s evropskim serijama standarda koje se tiču izdavanja certifikata. Ugovorni organ dužan je prihvatiti i druge dokaze o ekvivalentnim mjerama osiguranja kvaliteta od kandidata/ponuđača koji nemaju pristupa takvim certifikatima.* “

Tužitelj, kad insistira na INGLB-u. kao nadležnom tijelu za davanje potvrde genetičkog diverziteta ili pravnim osobama iz člana 48. Zakona o slatkovodnom ribarstvu, ne poziva se na sisteme osiguranja kvalitete koji se zasnivaju na odgovarajućim evropskim serijama standarda koje su potvrdila tijela koja su u skladu s evropskom serijom standarda koje se tiču izdavanja certifikata.

Time i norma 17025 iz člana 9. Odluke Vijeća Ministara BiH

U Strategiji razvoja Instituta za genetičko inženjersvo i biotehnologiju (2017.-2027.) izdatog u Sarajevu u decembru 2016. godine, u tabeli 3. na stranici 40, u Prikazu osnovnih dijela zadataka i indikatora uspješnosti provođenja strategija razvoja INGEBA za navedeni period je i Uvođenje internacionalnog standarda u osiguranju kvaliteta, konačni ishod je Implementacija standarda kontrole kvaliteta, a indikator je Akreditacija ISO 9001;W2.S. Dakle. INGI-B još uvijek leži međunarodno priznatom standardu kontrole kvaliteta, koji propisuje ZJN. Samo iz. ovog razloga, tenderska dokumentacija nije u skladu sa ZJN pa je kao takva ništava.

Jasno je iz svega navedenog, da odredba člana 48. st.5. ZJN kad propisuje elemente certifikata, ima na umu certifikat akreditovanog organa.

Nije sporno da u tenderskoj dokumentaciji nije traženo da pravna lica čije se Analize traže kao dokaz genetičkog diverziteta-genetičke karakterizacije autohtonosti za neretvansku potočnu pastrmku, neretvansku mekousnu pastrmku i neretvansku glavaticu budu akreditovana. Upravo u ovome i jeste osnovni problem i nedostatak tenderske dokumentacije.

Nadalje, smatra da je gornjim članovima tenderske dokumentacije (koji upućuju na organe od kojih se mogu pribaviti dokazi genetičkog diverziteta) prekršen i član 49. Zakona o javnim nabavkama, stav 1.tačka e) koja propisuje da ugovorni organ u postupku javne nabavke može zahtijevati jedan ili više dokaza o tehničkoj ili profesionalnoj osposobljenosti ponuđača, među kojima i uvjerenje koje izdaje nadležna institucija ili agencija za kontrolu kvaliteta, kojim se potvrđuje da na odgovarajući način tačno označena roba odgovara određenim specifikacijama ili normama, a što, kad je kvalitet u pitanju, upućuje na odredbu člana 48. st 5. Zakona o javnim nabavkama.

Ovo iz razloga što je iz onog što je naprijed navedeno jasno da u BiH ne postoji akreditovana, time ni nadležna institucija za utvrđivanje genetičkog diverziteta za ribu/riblju mlađ iz osporene javne

nabavke roba, a ugovorni organ insistira da takvu potvrdu izda i analizu izvrši pomenuti Institut iz Sarajeva ili druga pravna lica za koja nema dokaza da postoje. Akreditovana, time i nadležna institucija za neku oblast može biti samo ona koju BATA takvom oglasi, kao i u svakoj drugoj državi.

Citirane odredbe Zakona o javnim nabavkama ne ograničavaju iz koje zemlje mora biti nadležna institucija ili agencija za kontrolu kvaliteta, pa stoga smatramo da nije bilo nikakvih prepreka da se u tenderskoj dokumentaciji pribavi potvrda nadležne institucije iz bilo koje države, koja je akreditovana za utvrđivanje i određivanje genetičkog diverziteta ribe/riblje mladi, jer svaka nadležna državna agencija primjenjuje iste međunarodne standarde za akreditaciju. Zato između ocjene određene iste robe, procesa, itd. koju izvrše nadležna akreditovana tijela u dvije različite države ne smije i ne može biti razlike.

Radi navedenog, ugovorni organ ne može insistirati na dokazu iz stava 4.2.1. tačka p) Tenderske dokumentacije, kad ovaj dokaz, u smislu potvrde genetičkog diverziteta - genetičke karakterizacije ribe/riblje mladi, nijedan ponuđač ne može dostaviti od Instituta za genetičko inženjerstvo i biotehnologiju iz Sarajeva ili druge pravne osobe iz člana 48. Zakona o slatkovodnom ribarstvu FBiH. Iz istog razloga ne može u tenderskoj dokumentaciji stajati ni napomena iz tačke 3.4.2 a), niti se insistiranje na certifikatu Instituta iz Sarajeva ili drugih lica može pravdati preferencijalnim tretmanom domaćeg.

Smatra bitnim navesti i da su Odlukom Vijeća Ministara Bosne i Hercegovine o davanju ovlaštenja ispitnim laboratorijama u BiH za ispitivanje, kontrolu i praćenje prisustva genetički modificiranih organizama u hrani i hrani za životinje („Sl. glasnik BiH“, broj 15/10). članom 2., za analizu hrane i hrane za životinje koja se sastoji, sadrži ili potiče od genetski modificiranih organizama, ovlaštena 4. Laboratorija. Nijedan od laboratorija u ovom članu nije na listi BATA. Osim toga, ovi laboratoriji su ovlašćeni za ispitivanje hrane i hrane za životinje, a ne za utvrđivanje genetičkog diverziteta - genetičke karakterizacije riba i riblje mladi. Isto tako nisu ni registrovani za poslove iz člana 48. Zakona o slatkovodnom ribarstvu,

Posebno je interesantno da se nijedan od Laboratorija iz člana 2. Odluke Vijeća ministara BiH nije akreditovao prema standardu BAS LN ISO'II (' 17025. a u skladu sa članom 9. Odluke, u roku od dvije godine, pa su samim tim izgubili ovlaštenje za izradu i davanje i onih analiza na koje su Odlukom ovlašćeni.

Žalitelj posebno napominje da:

U Bosni i Hercegovini ne postoji akreditovana laboratorija sa akreditovanim metodom za utvrđivanje genetičkog diverziteta-genetičke karakterizacije autohtonosti za neretvansku potočnu pastrmku, neretvansku mekousnu pastrmku i neretvansku glavaticu. O ovome je svoj stav dao URŽ. u svojim odlukama brojevi: JN2-03-07-1-1364-9/17 od 18.01.2018. godine, JN2-01.07-1-497-8/18 od 13.09.2018. godine i JN2-01.07-1-702-6/18 od 12.12.2018. godine.

Poseban razlog za poništenje tenderske dokumentacije, što navodi URŽ u rješenju broj: JN2-01.07-1-702-6/18 od 12.12.2018. godine, jeste mogućnost da dođe do ponovne kontrole predmeta

javne nabavke s obzirom na genetičku pripadnost od strane istog organa (u ovoj odluci INGEB) koji je ranije dao potvrdu genetskog diverziteta. U svim međunarodno priznatim sistemima, ovo bi u najmanju ruku bio sukob interesa, jer kako će isti organ koji je dao jednu ocjenu za nešto, ponovno davati različitu ocjenu za to nešto i u kakvom bi to postupku trebalo biti. Kontrolu može vršiti samo neko po hijerarhiji, veće ili više tijelo i nekom drugom metodologijom, koja je pogodna da iskontroliše metod i rezultat koji je predmet kontrole. Ponovo se vraćamo na akreditaciju. Upravo akreditovano tijelo sa akreditovanim postupkom i opremom, daje traženi rezultat, praćen dokumentacijom o procesu, koja je transparentna i standardizovana.

Okolnost da ugovorni organ ponovno (po peti put) raspisuje javni poziv za nabavku iste robe- vrsta ribe kao i u ranijim javnim pozivima (na tri i odnose pomenute odluke URŽ), ukazuje na svjesno i uporno kršenje zakonskih i podzakonskih akata. Predlaže da se o ovom postupanju upozna nadležna Inspekcija i Tužiteljstvo radi razmatranja da pokrenu odgovarajuće postupke protiv ugovornog organa i odgovornih lica u istom, jer je jasno da ugovorni organ svjesno i namjerno želi kao dokaz genetičkog diverziteta uvesti dokument koji izdaje lice koje za to nije ni registrovano, ni ovlašteno ni akreditivano. Ovakvim postupcima u ranijim poribljavanjima nanesena je ogromna šteta po riblji fond rijeke Neretve, koja je poribljavana svim i svačim, radi zadovoljavanja interesa pojedinih tzv. „uzgajivača“.

Žalitelj ističe da je od ugovornog organa zatražio i pojašnjenje tenderske dokumentacije.

Shodno članu 100. stav (5) Zakona o javnim nabavkama, ugovorni organ dostavio je ovom organu dokumentaciju u predmetnom postupku javne nabavke i izjašnjenje na navode žalbe. Smatra da je žalba neosnovana i u svom izjašnjenju navodi sljedeće:

Da je na osnovu odredbe člana 35. Zakona o slatkovodnom ribarstvu Federacije BiH («Službene novine FBiH» broj 64/04) JP Elektroprivreda BiH d.d. - Sarajevo, Podružnica «Hidroelektrane na Neretvi» Jablanica kao vlasnik hidroenergeskih objekata HE Jablanica, HE Grabovica i HE Salakovac izgrađenih na vodotoku rijeke Neretve čija je izgradnja ugrozila migraciju i reprodukciju određenih ribljih vrsta je obavezna da svake godine na osnovu godišnjih programa unapređenja ribarstva koji izrađuju udruženja sportskih ribolovaca u skladu sa Ribolovnom osnovom za ribolovne zone Jablanica, Mostar, Konjici i Prozor-Rama izvrši nabavku riblje mlađi/ribe u svrhu obezbjeđenja kontinuiranog poribljavanja radi održavanja prirodne reprodukcije.

Na osnovu prethodno navedenih zakonom utvrđenih obaveza, JP Elektroprivreda BiH d.d. - Sarajevo, Podružnica »Hidroelektrane na Neretvi« Jablanica je pokrenula javnu nabavku putem otvorenih postupaka broj 10202-152/19 [LOT 1 - LOT 3], 10202-156/19, 10202-157/19 i 10202-158/19, a koja se odnosi na nabavku autohtonih vrsta riblje mlađi/ribe (glavatica, mekousna i potočna pastrmka) za poribljavanje ribolovnih zona sliva rijeke Neretve na kojima pravo upravljanja ribljim fondom ostvaruju Udruženje sportskih ribolovaca »Glavatica« - Jablanica, Udrženje/Udruga sportskih ribolovaca »Neretva 1933« - Mostar i Udruženje građana »Organizacija sportskih ribolovaca Konjic« Konjic.

Postupajući po žalbi, razmotreni su svi navodi iz žalbe, te je utvrđeno da žalba nije osnovana iz sljedećih razloga:

Srazmjerno predmetu nabavke ugovorni organ je odredio minimum kvalifikacionih uslova tako da u pogledu tehničke i profesionalne sposobnosti koje ponuđači trebaju ispunjavati oni su u potpunosti nediskriminatorski i nisu ograničavajući za konkurenciju. Naprotiv, postavljenim kvalifikacionim uslovima koje ponuđači trebaju ispunjavati omogućava se veća konkurencija tako da je svakoj pravnoj i fizičkoj osobi koja se bavi proizvodnjom i uzgojem ribe i riblje mlađi omogućeno da učestvuje u natjecanju.

Ugovorni organ je u tenderskim dokumentacijama 10202-152/19 (LOT1, LOT 2, LOT 3), 10202-156/19, 10202-157/19 i 10202-158/19 pod tačkom 3.4.1. koja se odnosi na uslove vezane za tehničku i profesionalnu sposobnost ponuđača, naveo da isti moraju ispuniti slijedeće minimalne uslove, između ostalog:

- da riblja mlađ / riba ima jasne genetičke karakteristike autohtone neretvanske populacije (LOT 1 -glavatica, LOT 2-mekousna pastrmka i LOT 3-potočna pastrmka), što je čini pogodnom za poribljavanje glavnog toka rijeke Neretve i njenih pritoka
- da je riblja mlađ/riba zdravstveno slobodna od uzročnika virusnih bolesti i prisutnosti uzročnika bakterijskih i parazitskih bolesti, ovaj uslov se odnosi na sve LOT-ove

Također ugovorni organ je u gore navedenim tenderskim dokumentacijama pod tačkom 3.4.2. koja se odnosi na dokaze vezane za tehničku i profesionalnu sposobnost ponuđača, naveo da će ocjenu iste izvršiti na osnovu slijedećih izjava i dokumenata koje dostave i to:

Original ili ovjerena kopija Certifikata o porijeklu i genetičkoj autohtonosti za neretvansku glavaticu, neretvansku mekousnu pastrmku i neretvansku potočnu pastrmku izdat od strane Instituta za genetičko inženjerstvo i biotehnologiju Sarajevo ili drugog pravnog lica registrovanog za stručna i naučna istraživanja iz područja slatkovodnog ribarstva ili ekologije kopnenih voda, u skladu sa članom 48. Zakona o slatkovodnom ribarstvu FBiH. Datum izdavanja Certifikata o porijeklu i genetičkoj autohtonosti za neretvansku glavaticu, neretvansku mekousnu pastrmku i neretvansku potočnu pastrmku treba biti iz 2019. godine,

Original ili ovjerena kopija Stručnog izvještaja o obavljenom zdravstvenom pregledu riba, izdat od strane ovlaštene laboratorije u BiH sa datumom izdavanja iz 2019. godine za sve uzraste riblje mlađi/ribe koje su predmet nabavke.

Iza tačke 3.4.2. a) tenderske dokumentacije navedena je napomena koja glasi:

Ukoliko ponuđač ne dostavi Certifikat o porijeklu i genetičkoj autohtonosti za neretvansku glavaticu/neretvansku potočnu pastrmku/neretvansku mekousnu pastrmku ili ako datum izdavanja Certifikata o porijeklu i genetičkoj autohtonosti za neretvansku glavaticu, za neretvansku potočnu pastrmku, neretvansku mekousnu pastrmku, nije iz 2019. godine ili ako rezultati navedeni u Certifikata o porijeklu i genetičkoj autohtonosti uzoraka potočne pastrmke/glavatice/mekousne pastrmke pokažu da nemaju genetičke karakteristike autohtonih neretvanskih populacija ili ako rezultati navedeni u Certifikata o porijeklu i genetičkoj autohtonosti, sa genetičkog stanovišta, preporučuje selektivno i ograničeno poribljavanje voda toka rijeke Neretve, razlog su za isključenje odnosno diskvalifikaciju ponuđača iz postupka nabavke

Iz navedenog se vidi da Ugovorni organ kao ocjenu postavljenih uslova da riblja mlad/riba ima jasne genetičke karakteristike autohtone neretvanske populacije [(glavatica), (mekousna pastrmka), (potočna pastrmka)], što je čini pogodnom za poribljavanje glavnog toka rijeke Neretve i njenih pritoka će vršiti na osnovu dostavljenog originala ili ovjerene kopije certifikata o porijeklu i genetičkoj autohtonosti za neretvansku glavaticu, neretvansku mekousnu pastrmku i neretvansku potočnu pastrmku izdat od strane Instituta za genetičko inženjerstvo i biotehnologiju Sarajevo ili drugog pravnog lica registrovanog za stručna i naučna istraživanja iz područja slatkovodnog ribarstva ili ekologije kopnenih voda, u skladu sa članom 48. Zakona o slatkovodnom ribarstvu FBiH („Službene novine FBiH, broj 64/04“). Ugovorni organ nije isključivo rekao da to mora biti Certifikat o porijeklu i genetičkoj autohtonosti izdat od strane Instituta za genetičko inženjerstvo i biotehnologiju Sarajevo, već je ponuđačima ostavljena mogućnost dostavljanja navedenog dokaza i od drugih registrovanih pravnih i fizičkih lica ne samo na prostoru BiH već i drugih zemalja u skladu sa zakonskim procedurama.

Na osnovu navoda iz Rješenja Ureda za razmatranje žalbi broj JN2-01.07-1-497-8/18 od 13.09.2018.godine i broj JN2-01.07-1-702-6/18. od 12.12.2018.godine, Ugovorni organ je uputio dopis prema Federalnom ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva koji se odnosi na izdavanje certifikata o porijeklu i genetičkoj autohtonosti riblje populacije vezano za što kvalitetniju izradu tenderske dokumentacije za nabavku riblje mladi/ribe za poribljavanje sliva rijeke Neretve. U navedenom dopisu se između ostalog navodi: „da je kod propisivanja tenderske dokumentacije za predmetno pitanje potrebno postupati u skladu sa navedenim članom 48. Zakona o slatkovodnom ribarstvu FBiH, odnosno da certifikat o porijeklu i genetičkoj autohtonosti izdaju pravna lica koja su registrovana za stručna i naučna istraživanja iz područja slatkovodnog ribarstva ili ekologije kopnenih voda, kako je propisano pomenutim članom zakona. Što se tiče dostavljanja izvještaja iz stava (3) navedenog člana citiranog Zakona, isti nam je dostavljen jedino od strane Instituta za genetičko inženjerstvo i biotehnologiju Univerziteta u Sarajevu. “ Ugovorni organ se prilikom izrade tenderske dokumentacije u smislu određivanja uslova i dokaza vezano za tehničku i profesionalnu sposobnost vodio navedenim u dopisu broj 03-3-24/2-954/19 izdatog od strane Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva.

U vezi sa navodom žalitelja da u BiH ne postoji akreditovana laboratorija sa akreditovanim metodom za utvrđivanje genetičkog diverziteta-genetičke autohtonosti za neretvansku potočnu pastrmku, mekousnu pastrmku i neretvansku glavaticu, URŽ svojim Rješenjem broj JN2-03-07-1-1923-7/19 od 05.09.2019.godine na strani 17. pasus 2. je istakao da članom 48.Zakona o slatkovodnom ribarstvu FBiH nije izričito propisano da je neophodno da navedene poslove obavlja akreditovani laboratorij, nego je jasno propisano da to obavljaju pravna lica koja su registrovana za stručna i naučna istraživanja iz područja slatkovodnog ribarstva ili ekologije kopnenih voda, a što je zahtjev ugovornog organa iz tačke 3.4.1. i 3.4.2. tenderske dokumentacije, te se navod žalitelja da je propust ugovornog organa što u tenderskoj dokumentaciji nije zahtjevao da pravna lica čije se analize zahtjevaju kao dokaz genetske autohtonosti za predmetnu nabavku budu akreditirana, smatra neosnovanim.

Institut za genetičko inženjerstvo i biotehnologiju (INGEB) je pravno lice koje je registrovano za stručna i naučna istraživanja iz područja slatkovodnog ribarstva ili ekologije kopnenih voda. Na osnovu toga, isti ima dozvolu da radi Analizu genetičkog diverziteta-genetičku karakterizaciju autohtonosti riblje mladi, te na osnovu te analize izdaju certifikat o porijeklu i genetičkoj autohtonosti, (kako je i propisan članom 48. Zakona o slatkovodnom ribarstvu F BiH, Sl. novina 64/04). O prethodno navedenom svjedoči i dopis Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, upućenog JP EP BiH.

Što se tiče navoda da iz osporene tenderske dokumentacije ne proizilazi da li se pod drugim pravnim licem registrovanim za stručna i naučna istraživanja iz područja slatkovodna ribarstva, misli i na domaća i strana lica, Ugovorni organ ističe da članom 48. Zakona o slatkovodnom ribarstvu nije precizno propisano gdje moraju biti registrovane pravne osobe koje vrše stručna i znanstvena istraživanja iz područja slatkovodnog ribarstva ili ekologije kopnenih voda.

Tenderska dokumentacija i ne treba da sadrži uputu ponuđačima koja su to druga registrovana pravna lica za stručna i naučna istraživanja iz područja slatkovodnog ribarstva ili ekologije kopnenih voda, niti kod kojeg su organa registrovani, niti u kojoj državi. U tenderskoj dokumentaciji je navedeno jedno pravno lice (INGEB), za koje pouzdano znamo, a iz ranijih iskustava preneseno, da radi Analizu genetičkog diverziteta-genetičku karakterizaciju autohtonosti riblje mladi, te na osnovu te analize izdaju certifikat o porijeklu i genetičkoj autohtonosti.

Žalitelj u cijeloj svojoj žalbi (u više navrata) na sve načine pokušava da diskredituje INGEB kao registrovano pravno lice za stručna i naučna istraživanja iz područja slatkovodnog ribarstva ili ekologije kopnenih voda, koji ima dozvolu da radi Analizu genetičkog diverziteta-genetičku karakterizaciju autohtonosti riblje mladi, te na osnovu koje izdaju certifikat o porijeklu i genetičkoj autohtonosti.

Ističe da žalitelj ponovo, kao i u prethodnim žalbama, inputira URŽ-u da je u svojim rješenjima naveo da je ugovorni organ dužni dokazati da je INGEB registrovan u smislu člana 48. Zakona o slatkovodnom ribarstvu što nije tačno.

Kao što je vidljivo iz Rješenja URŽ-a br. JN2-03-07-1-1923-7/19 od 05.09.2019. godine (strana 17.) URŽ „konstatuje da se žalitelj neosnovano poziva na praksu ovog organa u vezi sa spornim pitanjem“.

Takođe na strani 16. navedenog Rješenja URŽ je istakao da je tenderska dokumentacija (tačke 3.4.1.a, 3.4.2.1), 4.2..) sačinjena u skladu sa članom 48. Zakona o slatkovodnom ribarstvu i u skladu sa dopisom Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, te je konstatovano da žalitelj nije dokazao da Institut za genetičko inženjerstvo i biotehnologiju Sarajevo ne može vršiti analizu genetičkog diverziteta.

U prilog svojim navodima žalitelj je dostavio Aktuelni izvod iz sudskog registra Instituta za genetičko inženjerstvo i biotehnologiju Sarajevo od 18.09.2019. godine, tvrdeći da Institut nije registrovan u skladu sa članom 48. Zakona o slatkovodnom ribarstvu, odnosno za stručna i naučna istraživanja iz područja slatkovodnog ribarstva, te da po mišljenju žalitelja djelatnosti INGEB-a:

Ostalo istraživanje i eksperimentalni razvoj u prirodnim i tehničkim i tehnološkim naukama i Istraživanje i eksperimentalni razvoj u biotehnologiji ne ukazuju na registraciju kakvu propisuje član 48. Zakona o slatkovodnom ribarstvu F BiH.

U vezi dostavljenog Aktuelnog izvoda iz sudskog registra, prije svega ukazuje na činjenicu da je žaliteljovo „mišljenje“ pogrešno, površno i paušalno. Naime iz Izvoda iz sudskog registra je vidljivo da je INGEB registrovan za istraživanja kakva propisuje član 48. Zakon o slatkovodnom ribarstvu F BiH. Naime djelatnost 72.11 istraživanje i eksperimentalni razvoj u biotehnologiji upravo to dokazuje, a što je vidljivo, a što je žalitelj trebao provjeriti iz Klasifikacije djelatnosti BiH gdje je pojašnjeno šta uključuje razred 72.11:

72.11 Istraživanje i eksperimentalni razvoj u biotehnologiji

Ovaj razred uključuje istraživanje i eksperimentalni razvoj u biotehnologiji:

- DNK/RNK: genomika, farmakogenomika, genske probe, genetski inženjering, sekvencioniranje, sinteza i umnožavanje (amplifikacija) DNK i RNK, profiliranje izražaja (ekspresije) gena te upotreba antisens tehnologije
- proteini i ostale molekule: sekvencioniranje, sinteza i inženjering proteina i peptida (uključujući velike molekule hormona); poboljšane metode prijenosa velikih molekula lijeka; proteomika, pročišćavanje i izoliranje proteina, ćelijsko signaliziranje, identifikacija ćelijskih receptora
- kultura ćelija i tkiva te inženjering: rad sa ćelijskim kulturama i kulturama tkiva, tkivni inženjering (uključujući elemente tkiva i biomedicinski inženjering), ćelijska fuzija, stimulanti kod vakcina i podizanja imuniteta, kultiviranje embrija biotehnološke tehnike: fermentacija upotrebom bioreaktora, biološka obrada, biološko izluživanje,
- biološko izbjeljivanje, biološko odsumporavanje, bioremedijacija, biofiltracija, fitoremedijacija
- genski i RNK vektori: genska terapija, virusni vektori
- bioinformatika: izrada baze podataka o genomima i proteinskim sekvencama; modeliranje složenih bioloških procesa, uključujući biološke sisteme
- nanobiotehnologija: primjenjuje alate i procese nano i mikrotehnologije za izradu uređaja za istraživanje bioloških sistema i primjenu u farmaciji, dijagnostici itd.

Prosto je nevjerovatno koliko žalitelj površno tumači djelatnost za koje je registrovan INGEB, s obzirom da očekuje da u Izvodu sudskog registra u dijelu djelatnost očekuje bukvalno isti tekst kao što ga propisuje član 48. Zakona o slatkovodnom ribarstvu F BiH.

Ugovorni organ posebno ukazuje URŽ-u na neusklađenost terminologije između Zakona o slatkovodnom ribarstvu koji je u primjeni od 2004. godine sa Klasifikacijom djelatnosti BiH koja je u primjeni od 2010. godine.

Navedenim Zakonom u članu 48. je propisano da poslove u području slatkovodnog ribarstva obavljaju pravna lica koja su registrovana za stručna i naučna istraživanja iz područja slatkovodnog

ribarstva ili ekologije kopnenih voda, dalje navodeći koje poslove obavljaju ta pravna lica. Dok s druge strane Klasifikacija djelatnosti BiH 2010 ne poznaje stručna i naučna istraživanja iz oblasti slatkovodnog ribarstva. Međutim pomnijim iščitavanjem djelatnosti za koju je INGEB registrovan se može vidjeti da se istraživanja navedena u članu 48. Zakona o slatkovodnom ribarstvu nalaze u okviru oblasti 72 Naučno istraživanje i razvoj.

Dakle, samo tačka 72 Klasifikacije djelatnosti BiH odnosi na oblast Naučnog istraživanja i razvoja, i nigdje u Klasifikaciji ne spominje posebno područje, oblast, grana ili razred koji se odnosi samo na stručna i naučna istraživanja iz područja slatkovodnog ribarstva ili ekologija kopnenih voda kako to stoji u Zakonu o slatkovodnom ribarstvu, što znači da nijedan subjekt ne može biti registrovan samo za navedeno istraživanje, jer ista djelatnost ne postoji. U nastavku navodi šta uključuje navedena oblast:

72 Naučno istraživanje i razvoj

Ova oblast uključuje tri vrste djelatnosti na području istraživanja i razvoja:

- 1.)osnovno istraživanje: eksperimentalni i teorijski rad namijenjen ponajprije stjecanju novih znanja temeljnim osnovama pojava i uočenim činjenicama, neovisno o konkretnoj primjeni ili upotrebi
- 2.)primijenjeno istraživanje: izvorno istraživanje namijenjeno stjecanju novog znanja, ponajprije usmjereno na ostvarivanje određenog praktičnog cilja
- 3) eksperimentalni razvoj: sistematski rad, uz korištenje postojećih znanja stečenih istraživanjem i/ili praktični, usmjeren na proizvodnju novih materijala, proizvoda i uređaja, uvođenja novih postupaka, sistema i usluga te bitno unapređenje onih koji se već proizvode ili su već uvedeni.

Djelatnosti na području istraživanja i razvoja iz ove oblasti podijeljene su u dvije kategorije: prirodne nauke i inženjerstvo te društvene i humanističke nauke.

Iz svega naprijed navedenog vidljivo je da je Institut za genetičko inženjerstvo i biotehnologiju Sarajevo (INGEB) registrovan za tu oblast te da može vršiti analizu genetičkog diverziteta, što je uostalom potvrdilo i Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva svojim dopisom od 20.06.2019. godine.

Također navod žalitelja da odredba člana 48.stav (5) Zakona o javnim nabavkama propisuje (ima na umu) certifikat akreditovanog organa, nije osnovan, jer odredba člana 48. stav (5) ne regulira dostavljanje certifikata. Član 48. stav (6) Zakona o javnim nabavkama propisuje obavezu ugovornog organa da ukoliko zahtjeva dostavljanje certifikata koji izdaju nezavisna tijela, da se pozove na sisteme osiguranja kvaliteta koji se zasnivaju na evropskim serijama standarda, ali da je dužan prihvatiti i druge dokaze o ekvivalentnim mjerama osiguranja od kandidata koji nemaju pristup takvim certifikatima. S tim u vezi URŽ u svom Rješenju broj JN2-03-07-1-1923-7/19 od 05.09.2019.godine na strani 17. pasus 3. navodi da žalitelj neosnovano ističe da je ugovorni organ u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama dužan zahtijevati dokaz koji izdaje akreditirana laboratorija, jer niti Zakon o javnim nabavkama takvo nešto propisuje, a posebno što je ugovorni

organ postupao u skladu s materijalnim propisom koji regulira predmetnu materiju Zakonom o slatkovodnom ribarstvu FBiH, koji također ne propisuje da navedene dokaze mora izdati akreditirana laboratorija, nego pravno lice registrovano za predmetna ispitivanja, zbog čega se navod žalitelja smatra neosnovanim.

U vezi sa navodom žalitelja da je ugovorni organ propuštajući da zahtjeva dokaz o genetskoj autohtonosti ribe izdat od akreditirane laboratorije postupio suprotno članu 49. stav (1) tačka e) Zakona o javnim nabavkama URŽ u svom Rješenju broj JN2-03-07-1-1923-7/19 od 05.09.2019.godine na strani 17. pasus 4. ističe da je navedenom odredbom Zakona propisano da u postupku javne nabavke robe ugovorni organ može zahtijevati jedan ili više dokaza o tehničkoj i profesionalnoj sposobnosti ponuđača, između ostalog: e) uvjerenje koje izdaje nadležna institucija ili agencija za kontrolu kvaliteta a kojim se potvrđuje da na odgovarajući način tačno označena roba odgovara određenim specifikacijama ili normama. S tim u vezi, citiranom odredbom nije propisano da ugovorni organi moraju tražiti dokaze isključivo od akreditiranih laboratorija, a posebno imajući u vidu materijalni propis kojim je regulirana predmetna nabavka, jasno je da je ugovorni organ zahtijevao dostavljanje dokaza u skladu sa članom 49. stav (1) tačka e) Zakona o javnim nabavkama, te se navod žalitelja smatra neosnovanim.

Vezano za navode za BAT akreditaciju, ističe sljedeće:

Tačno je da u BiH ne postoji akreditovana laboratorija sa metodom za utvrđivanje genetičkog diverziteta-genetičke karakterizacije autohtonosti ribe, zato što kod takve analize ribe nikakvim aktom niti zakonom nije propisana BAT akreditacija. Pa to jasno i govori da niko u BiH nije akreditovan za takvu vrstu djelatnosti, zato što takva akreditacija i nije zahtijevana, kako bi se uradilo utvrđivanje genetičkog diverziteta-genetičke karakterizacije autohtonosti ribe. Ukoliko bi to bilo neophodno, imali bi više BAT akreditiranih laboratorija, za takve vrste djelatnosti. S obzirom da nema ni jedne u BiH pa to jasno i nedvojbeno i govori da laboratorija ne zahtijeva BAT akreditiranje za naprijed navedeno.

BAT Institut za akreditiranje u BiH nema propisane kriterije na osnovu kojih bi se vršilo utvrđivanje genetičkog diverziteta- genetičke karakterizacije autohtonosti za neretvansku potočnu pastrmku, neretvansku mekousnu pastrmku i neretvansku glavaticu. U Zakonu o slatkovodnom ribarstvu («Službene novine FBiH» broj 64/04), nigdje nije propisano da laboratorija koja izdaje sertifikat o porijeklu i genetičkoj autohtonosti mora biti BAT akreditovana. U fazi pripreme Tenderske dokumentacije JP Elektroprivreda BiH d.d. - Sarajevo, Podružnice »Hidroelektrane na Neretvi« Jablanica nije ni zahtijevala da Institucija mora biti BAT akreditirana, jer nam to nije neophodno, ali nam je nepohodno da to budu pravna lica koja su registrirana za stručna i znanstvena istraživanja iz područja slatkovodnog ribarstva ili ekologije kopnenih voda. Još jednom napominjemo da nam za utvrđivanje genetičkog diverziteta-genetičke karakterizacije autohtonosti nije neophodna BAT akreditacija, te zbog toga i nije zahtijevana tenderskom dokumentacijom. Tenderskom dokumentacijom je zahtijevano samo ono što nalaže član 48. Zakona o slatkovodnom ribarstvu FBiH («Službene novine FBiH» broj 64/04). Upravo je Institut za genetičko inženjerstvo

i biotehnologiju Univerziteta u Sarajevu jedini koji je registrovan prema članu 48. naprijed navedenog zakona. Zar nije dovoljno napomenutu da ni jedna laboratorija sa područja EU, a koja vrši utvrđivanje genetičkog diverziteta-genetičke karakterizacije autohtonosti ribe nije BAT akreditovana, što se jasno, javno i transparentno može provjeriti, te svako dalje polemisanje oko BAT akreditacije smatramo opterećujućim i suvišnim. Kao dokaz da BAT akreditacija nije potrebna kod utvrđivanja genetičkog diverziteta-genetičke karakterizacije autohtonosti ribe, u prilogu izjašnjenja na navode iz žalbe dostavlja dopis /mišljenje Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, broj 03-3-24/2-954/19 od 20.06.2019.godine, kao jedine nadležne institucije u provedbi naprijed navedenog zakona. JP Elektroprivreda BiH d.d. - Sarajevo, Podružnica »Hidroelektrane na Neretvi« Jablanica, kao javno preduzeće koja izdvaja ogromne novce za nabavku riblje mlađi za poribljavanje, kako bi izvršila svoju zakonsku obavezu, ima zakonsko pravo kontrole robe koju kupuje. U slučaju nabavke riblje mlađi za poribljavanje, JP Elektroprivreda BiH će zadržati svoje ekskluzivno pravo da izabere instituciju koja će izvršiti kontrolu certifikata genetičkog diverziteta-genetičke karakterizacije autohtonosti ribe. U ovom slučaju se ne vrši provjera institucije koja je izdala certifikat, nego se vrši kontrola ribogojilišta, odnosno uzgajivača autohtone riblje mlađe, jer ribogojilišta kod analize za izdavanje certifikata genetičkog diverziteta-genetičke karakterizacije autohtonosti ribe, izdvajaju vrlo malu količinu riblje mlađi za analizu, odnosno vrši se analiza matičnog jata. S obzirom da se kod poribljavanja ugovaraju izuzetno velike količine riblje mlađi (nekoliko hiljada komada riblje mlađi, koja nije u matičnim jatima, nego u velikim bazenima iz kojih se i vrši poribljavanje), JP Elektroprivreda BiH d.d. - Sarajevo, Podružnica »Hidroelektrane na Neretvi« Jablanica ustvari vrši provjeru riblje mlađi uzetu iz bazena iz kojih se vrši poribljavanje, a ne matičnih jata, za koje uzorke institucija i izdaje certifikat, genetičkog diverziteta-genetičke karakterizacije autohtonosti ribe.

Upravo to i jeste problem Žalitelja, koji nema količine autohtone riblje mlađi za poribljavanje u bazenima iz kojih se i vrši poribljavanje, a ujedno ne može ni dobiti certifikat genetičkog diverziteta-genetičke karakterizacije autohtonosti ribe od Instituta za genetičko inženjerstvo i biotehnologiju Univerziteta u Sarajevu, jer i ne posjeduje matično jato autohtone riblje populacije, a uz to se između Žalitelja i Instituta za genetičko inženjerstvo i biotehnologiju Univerziteta u Sarajevu vodi proces zbog krivotvorenja certifikata. Sve su to razlozi što Žalitelj uporno osporava certifikat genetičkog diverziteta-genetičke karakterizacije autohtonosti ribe, kao i instituciju Instituta za genetičko inženjerstvo i biotehnologiju Univerziteta u Sarajevu koja jedina u BiH radi takve vrste analize (to se može provjeriti i kod nadležnog Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva), a do u nazad dvije godine, dok se nisu otkrile nezakonite radnje Žalitelja, certifikat Instituta za genetičko inženjerstvo i biotehnologiju Univerziteta u Sarajevu su uredno dostavljali u sklopu svoje ponude, i nije bilo nikakvih problema.

Navod iz žalbe da Institut za genetičko inženjerstvo i biotehnologiju u Sarajevu (INGEB) ne može vršiti analizu genetičkog diverziteta za poribljavanje rijeke Neretve, te da je o tome URŽ dao svoje mišljenje u tri prethodne odluke: JN2-03-07- 1-1364-9/17 od 18.01.2018. godine, JN2-01.07-1-497-8/18 od 13.09.2018. godine i JH2-01.07-1-702-6/18 od 12.12.2018. je u potpunosti netačan i suprotan dokazima objektivne prirode. Naime, niti u jednom od navedenih rješenja URŽ-a nije

navedeno da Institut za genetičko inženjerstvo i biotehnologiju u Sarajevu ne može vršiti analizu genetičkog diverziteta, kako to tvrdi žalitelj.

Vezano za navod Žalitelja da će Ugovorni organ metodom slučajnog uzroka izvršiti kvalitativnu i kvantitativnu kontrolu riblje mlađi tj. da će izvršiti molekularno-genetičku analizu uzoraka riblje mlađi na dan poribljavanja, je potpuno zakonsko pravo JP Elektroprivreda BiH d.d. - Sarajevo, Podružnica »Hidroelektrane na Neretvi« Jablanica da kontroliše robu (riblju mlađ/ribu u ovom slučaju) koju je prethodno nabavio. Ističe da u tome nije prepoznato nikakvo zakonsko ograničenje. Ukoliko roba nije onakvog kvaliteta, kako je to tenderskom dokumentacijom zahtijevano, JP Elektroprivreda BiH d.d. - Sarajevo, Podružnica »Hidroelektrane na Neretvi« Jablanica zadržava pravo da izvrši protest garancije za dobro izvršenje posla u iznosu od 10% vrijednosti potpisanog ugovora, obzirom da se ponuđač prethodno obavezao da će ispuniti sve zahtjeve postavljene tenderskom dokumentacijom.

Smatra značajnim napomenuti da je Žalitelj, svih prethodnih godina, kad je potpisivao ugovor sa Ugovornim organom JP Elektroprivreda BiH d.d. - Sarajevo, Podružnica »Hidroelektrane na Neretvi« Jablanica za nabavku autohtone riblje mlađi za poribljavanje, u sklopu zahtijevane dokumentacije, uredno dostavljao dokumentaciju vezano za genetički diverzitet-genetičku karakterizaciju autohtonosti ribe, od Instituta za genetičko inženjerstvo i biotehnologiju Univerziteta u Sarajevu, upravo ona institucija, koju Žalitelj u prethodne dvije godine uporno osporava. Žalitelj je izuzetno svjestan da, u ovom slučaju Institutu za genetičko inženjerstvo i biotehnologiju Univerziteta u Sarajevu nije neophodna BAT akreditacija, da bi certifikat bio valjan. Jedini razlog zašto Žalitelj osporava certifikat izdat od strane Instituta za genetičko inženjerstvo i biotehnologiju Univerziteta u Sarajevu je taj što već duži period u svom ribogojilištu nema matična jata autohtonih vrsta riblje mlađi za poribljavanje sa jasnim molekularno-genetičkim karakteristikama autohtonosti. Zbog neposjedovanja autohtonih matičnih jata, žalitelj ne može uraditi analizu niti može dobiti certifikat o genetičkoj autohtonosti iste.

Žalitelj je svjestan da zbog naprijed navedenog više neće moći aplicirati na javne pozive za dodjelu ugovora za nabavku riblje mlađi za poribljavanje, počinje se baviti nezakonitim radnjama, te kod dostavljanja dokumentacije za nabavku riblje mlađi za poribljavanje koju je raspisala JP Elektroprivreda HZHB d.d. - Mostar krivotvori certifikat genetičkog diverziteta- genetičke karakterizacije autohtonosti ribe, izdatu od Instituta za genetičko inženjerstvo i biotehnologiju Univerziteta u Sarajevu, o čemu je JP Elektroprivreda BiH d.d. - Sarajevo, Podružnice »Hidroelektrane na Neretvi« Jablanica odmah obaviještena. Od tog perioda datiraju problemi i sudski procesi između Žalitelja i Instituta za genetičko inženjerstvo i biotehnologiju Univerziteta u Sarajevu, a što velike posljedice ostavlja na nemogućnost da JP Elektroprivreda BiH d.d. - Sarajevo, Podružnica »Hidroelektrane na Neretvi« Jablanica u zakonskom roku ne izvrši svoje obaveze. Zbog ovakvih obustava tenderskog postupka, koje Žalitelj uporno radi, nanosena je ogromna šteta kako JP Elektroprivreda BiH d.d. - Sarajevo, Podružnica »Hidroelektrane na Neretvi« Jablanica, koja želi da izvrši svoju zakonsku obavezu, tako i korisnicima ribolovnih prava, koji nisu izvršili poribljavanje prethodne dvije godine.

Vrlo značajnim smatra napomenuti i to da je Žalitelj također, krivotvorio i nalaz zdravstvenog stanja riblje mlađi izdatog od strane Veterinarskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu. U prilogu Izjašnjenja na navode navedene u žalbi Vam dostavljamo i dopis/informaciju broj 73/2017 od 21.04.2017.godine izdatu od strane Veterinarskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu. Glavni i jedini razlog zašto Žalitelj uporno opstruira postupak javne nabavke riblje mlađi/ribe koji provodi JP Elektroprivreda BiH d.d. - Sarajevo, Podružnice «Hidroelektrane na Neretvi» Jablanica praveći probleme oko nadležnosti izdavanja certifikata genetičkog diverziteta-genetičke karakterizacije autohtonosti ribe od strane Instituta za genetičko inženjerstvo i biotehnologiju Univerziteta u Sarajevu, je nemogućnost dobijanja istog te samim tim nemogućnost učešća u postupcima javnih nabavki. Također, osim što JP Elektroprivreda BiH d.d. - Sarajevo, Podružnica «Hidroelektrane na Neretvi» Jablanica, Žalitelj nanosi veliku štetu i drugim uzgajivačima autohtone riblje mlađi, čiji je uzgoj vrlo skup, te zbog niza nezakonitih radnji Žalitelja ostali uzgajivači tu uzgojenu riblju mlađ, ne mogu plasirati na tržište.

O Žaliteljivim lošim namjerama da opstruira posao, jer zbog nezakonitih radnji ne može aplicirati za Ugovor o dodjeli posla, govori činjenica da jedini Žalitelj pravi probleme oko nadležnosti institucije za izdavanje certifikata genetičkog diverziteta-genetičke karakterizacije autohtonosti ribe, u odnosu na sve ostale uzgajivače autohtone riblje mlađi/ribe za poribljavanje, kojih u Bosni i Hercegovini ima više. Zar dovoljno ne govori činjenica da se osim Žalitelja, niko više od uzgajivača autohtonih ribljih populacija ne žali na tendersku dokumentaciju, zato što ostali uzgajivači imaju matična jata autohtonih ribljih populacija, i bez ikakvih problema od INGEBA dobiju certifikat o genetičkom diverzitetu- genetičkoj karakterizaciji autohtonosti ribe, na osnovu kojih se uredno mogu prijaviti na raspisani Javni poziv. Također, osim u ovoj kompaniji Žalitelj nanosi veliku štetu i drugim uzgajivačima autohtone riblje mlađi, čiji je uzgoj vrlo skup, a onda zbog niza nezakonitih radnji Žalitelja, ostali uzgajivači tu uzgojenu riblju mlađ, ne mogu plasirati na tržište, a kao posljedicu toga JP EP BiH ne može da izvrši svoju zakonsku obavezu, bez obzira što na vrijeme obezbijedi finansijska sredstva.

Ugovorni organ ističe da je kompletna tenderska dokumentacija izmijenjena u skladu sa uputama URŽ iz prethodne žalbe Žalitelja, te traži da se konačno omogući da na vrijeme izvrši svoju zakonsku obavezu nabavke autohtone riblje mlađi za poribljavanje, kako se ne bi doveli u situaciju da ima zakonskih problema sa Udruženjima sportskih ribolovaca koji moraju poribiti svoja ribolovna područja u zakonskom roku, shodno Ribolovnoj osnovi.

Na osnovu utvrđenih činjenica zaključuje da je Ugovorni organ u potpunosti primjenjivao odredbe Zakona o javnim nabavkama BiH i druge podzakonske akte iz oblasti javnih nabavki prilikom provođenja postupka javne nabavke. Postupajući po žalbi, razmotreni su svi navodi iz žalbe te smatra da je Ugovorni organ postupio u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama BiH, te da tenderska dokumentacija nije manjkava, diskriminatorna niti je protivna međunarodnim standardima, niti je kreirana na način da se pogoduje bilo kojem ponuđaču.

Shodno navedenom, ugovorni organ predlaže da se žalba žalitelja odbije kao neosnovana.

Žalitelj je aktom broj: 03-207/19 od 25.10.2019. godine, dostavio ovom tijelu odgovor na izjašnjenje ugovornog tijela u kojem navodi:

Ugovorni organ u svom izjašnjenju navodi da je INGEB-Institut za genetičko inženjerstvo i biotehnologiju Sarajevo registrovano, a time i ovlašteno za izdavanje certifikata o porijeklu i genetičkoj autohtonosti predmeta nabavke. U prilog takvom navodu dostavlja se podatak iz Klasifikacije djelatnosti BiH za razred 72 i 72.11.

Ovaj navod sadrži šta uključuje razred 72 i 72.11, ali se iz iz teksta ne može zaključiti da li se djelatnost razreda 72 i 72.11 odnosi na djelatnosti iz člana 48. Zakona o slatkovodnom ribarstvu FBiH (u daljem tekstu ZOSR). Terminologija obiluje stručnim pojmovima, koji su prosječnoj osobi nerazumljivi, a ni ugovorni organ ne navodi pobliže pojašnjenje tih pojmova niti pojašnjenje koje je dalo neko ovlašteno stručno lice. Ugovorni organ ne objašnjava šta od navedenih djelatnosti u razredu 72 i 72.11 upućuje na jasnu i nedvosmisleni odredbu člana 48. ZOSR i navodi da postoji neusklađenost terminologije između ZOSR sa klasifikacijom djelatnosti, osim što navodi da se to može zaključiti pomnijim iščitavanjem. Dakle, ne stručnim tumačenjem, nego pomnijim iščitavanjem. Očito da ugovorni organ smatra da ponuđači nisu sposobni za pomnije iščitavanje, pa će kad ugovorni organ to pomnije iščita, svakom na temelju iščitavanja i tumačenja od strane ugovornog organa, to biti jasno.

Ugovorni organ se u osporenoj tenderskoj dokumentaciji jasno opredjeljuje da ponuđači moraju dostaviti certifikat o porijeklu i genetičkoj autohtonosti izdat od INGEB-a ili drugog pravnog lica registrovanog za stručna i naučna istraživanja u oblasti slatkovodnog ribarstva ili ekologije kopnenih voda u skladu sa članom 48. ZOSR, pa je neosnovan navod da postoji neusklađenost ZOSR sa klasifikacijom djelatnosti. Ovo tim prije što ugovorni organ ne dostavlja kao dokaz klasifikaciju djelatnosti koja je vrijedila u vrijeme kad je donošen ZOSR. Nemoguće je da prilikom izrade ZOSR nisu konsultovani relevantni stručnjaci koji su dali svoje mišljenje o tome kakvu terminologiju treba upotrijebiti kad je u pitanju djelatnost za koju treba biti registrovana osoba koja može obavljati poslove iz člana 48. ZOSR.

Tek u izjašnjenju na žalbu, ugovorni organ dopunjava tendersku dokumentaciju na način da navodi da je ponuđačima ostavljena mogućnost dostavljanja navedenog dokaza i od drugih registrovanih pravnih i fizičkih lica ne samo na prostoru BiH nego i drugih zemalja u skladu sa zakonskom procedurom (str 7/11). Ovakva dopuna tenderske dokumentacije u žalbenom postupku je nedopuštena, a ovakav navod ugovornog organa govori u prilog navodima žalitelja daje tenderska dokumentacija nepotpuna, nejasna i neodređena jer ugovorni organ nije jasno naveo da li se pod „drugim pravnim licem registrovanim za stručna i naučna istraživanja iz područja slatkovodnog ribarstva ili ekologije kopnenih voda“, misli i na domaća i strana lica koja su registrovana za gore navedeno.

Isto tako, ugovorni organ priznaje da tenderska dokumentacija ne sadrži uputu ponuđačima koje su to druga registrovana pravna lica za stručna i naučna istraživanja iz područja slatkovodnog ribarstva ili ekologije kopnenih voda i kod kojih su organa registrovana (sud, ministarstva ili druga

tijela) i u kojim državama, a to je morao navesti da se izbjegne svaka sumnja i nedoumica ponuđača.

Sve navedeno omogućava široko tumačenje navedenih dokumenata od strane ovlaštenog organa kao i široka diskreciona ovlaštenja u pogledu ocjene dostavljenih certifikata i kasnije dodjele ugovora sa odabranim ponuđačem, te stavlja pretjeran teret na ponuđače i dovodi ih u neizvjestan položaj.

Da je ugovorni organ bio dužan navesti pravne osobe koje mogu izdati certifikat o porijeklu i genetičkoj autohtonosti proizilazi iz okolnosti što registarski sudovi izdaju izvod iz sudskog registra i djelatnosti pravnih lica samo na ime određenog subjekta. Registarski sudovi ne izdaju podatke o tome koji su pravni subjekti registrovani za određenu djelatnost.

I opet postavlja isto pitanje: Kako će ugovorni organ provjeriti da li je certifikat izdala za to registrovana pravna osoba? Iz izjašnjenja proizilazi da će to uraditi svojim tumačenjem Klasifikacije djelatnosti, što je apsolutno nedopustivo, jer i klasifikacija je sačinjena od stručnjaka za određenu oblast, a ponuđači nisu dužni da u postupku javnih nabavki angažuju stručnjake za pojašnjenje određenih termina, već je obaveza ugovornog organa da izradi jasnu dokumentaciju koja neće trebati tumačenje, naročito ne tumačenje ugovornog organa koji je sačinio tendersku dokumentaciju.

Pravni subjekti se registruju za obavljanje određenih djelatnosti, pa je logično da su te djelatnosti jasno navedene u klasifikaciji, a ne da se o tome da li su ili nisu registrovani mora izvoditi zaključak pomnijim iščitavanjem.

Da je ovlašten organ dužan dokazati (ne pomno iščitati i samoinicijativno tumačiti bez argumentacije) da je INGEB registrovan u smislu člana 48. ZOSR, a time i ovlašten za izdavanje Certifikata o porijeklu i genetičkoj autohtonosti predmeta javne nabavke, vidljivo je iz odluke URŽ JN2-03-07-1 -1364-9/17 od 18.01.2018. godine, na stranici 7. odluke.

Interesantno je da se ugovorni organ u opširnom izjašnjenju ne osvrće na navod žalitelja u kojem se citira dio posljednje odluke URŽ i naziv dokumenta koji izdaje INGEB:

Iz tenderske dokumentacije, a ni izjašnjenja se ne vidi da INGEB izdaje Certifikat o porijeklu i genetičkoj autohtonosti predmeta javne nabavke na okolnost genetičke autohtonosti. Ugovorni organ to svjesno i namjerno izbjegava navesti. Upravo naprotiv, INGEB u postupcima utvrđivanja genetske autohtonosti izdaje Analizu, a ne certifikat, što je vidljivo iz Analize broj 542/17 od 24.10.2017. godine, koja je izrađena upravo na zahtjev ugovornog organa radi utvrđivanja autohtonosti uzgojne populacije jednog od ponuđača na tenderu, „LAKS“ d.o.o.

Sad je potpuno jasno da INGEB ne izdaje certifikat, nego samo vrši analizu, a analiza i certifikat nisu isto, što navodi i URŽ u odluci broj JN2-03-07-1-1923-7/19 od 5.9.2019. godine, str. 18. pasus prvi. INGEB sačinjava i izdaje analizu upravo iz razloga što nema registraciju kakvu traži član 48. ZOSR FBiH, jer da ima onda bi i mogao da izdaje Certifikate, jer samo lica koja su registrovana kao u članu 48. ZOSR FBiH mogu izdavati Certifikate o porijeklu i genetičkoj autohtonosti.

U izjašnjenju ugovorni organ pokušava iskonstruisati da INGEB pravi Analizu, pa potom izdaje Certifikat, ali to ne proizilazi iz dokaza koje je žalitelj dostavio uz žalbu. Ovo se daje na znanje URŽ jer je moguće da u narednom periodu INGEB započne izdavati certifikate,

INGEB ne može izdavati certifikate iz člana 48. ZOSR FBiH iz razloga što nije akreditovan za obavljanje poslova iz člana 48. ZOSR FBiH. Da bi neko pravno lice moglo izdati certifikat o porijeklu i genetičkoj autohtonosti, ono prvo treba biti registrovano za stručna i naučna istraživanja iz područja slatkovodnog ribarstva ili ekologije kopnenih voda, a potom i akreditovano za izdavanje certifikata i imati akreditovanu metodu, o čemu je pisano u žalbi.

Dokaz na koji se poziva ugovorni organ, dopis F Ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva broj: 03-3-24/2-954/19 od 20.6.2019. godine, ne potvrđuje da je INGEB ovlašten za izdavanje certifikata genetičke autohtonosti, niti se to navodi u dopisu. Izvještaj o obavljanju poslova iz svoje djelatnosti, vezano za ribarstvo INGEB je dostavio navedenom ministarstvu, ali kao dokaz nije dostavljen Izvještaj, pa se bez Izvještaja, ne može ni cijeliti navedeni dopis kao dokaz. Izvještaj o poslovima iz djelatnosti INGEB-a vezano za ribarstvo je preširok pojam koji se kao takav ne može sužavati na to da se Izvještajem vrši ili izvještava o utvrđivanju genetske autohtonosti. Pojam poslovi iz djelatnosti vezano za ribarstvo, može značiti bilo šta, ali o tome ne želimo špekulisati, jer stav 2. člana 48. sadrži mnogo različitih tačaka, pa je INGEB mogao dostaviti izvještaj po bilo kojoj tački, ako se radi o poslovima iz njegove djelatnosti.

Ia

Poribljavanje se mora vršiti u skladu sa ribarskom osnovom, a ribarska osnova za područje za koje se raspisuje tender, obavezuje i JP „Elektroprivreda BiH“ - HE na Neretvi u pogledu programa poribljavanja, odnosno vremena, vrste i količine riba kojima će se poribiti sliv rijeke Neretve. Tako je revidiranom ribarskom osnovom za ribolovnu zonu Konjic iz decembra 2018. godine propisano da mlađ i riba namijenjeni poribljavanju moraju biti provjerenih genetskih karakteristika (str. 124 Revidirane ribarske osnove), a identično je bilo propisano i ranijom ribarskom osnovom. Na str. 126 Revidirane ribarske osnove u planu poribljavanja za 2018-2023. godinu je navedeno da izgradnja brana i formiranje akumulacija vrše permanentan pritisak na ihtiopopulacije ribolovnih voda u ovom području i stalni pad brojnosti..posebno autohtonih i endemičnih vrsta...a upitni su opstanak pojedinih vrsta i mogućnost ribolova. Stoga je neophodno putem godišnjih poribljavanja pokušati stvoriti vještački prirast kako bi bio sačuvan i unaprijeđen osnovni ihtiofond i stvorene mogućnosti za obavljanje sportskog ribolova. “

U nastavku plana poribljavanja se navode količine i dimenzije riba autohtonih vrsta kojima je potrebno poribiti sliv rijeke Neretve.

Jedan od zaključaka stručne analize na kojoj je zasnovana ribarska osnova (str. 124) je „...da je na svim lokalitetima rijeke Neretve i u skoro svim pritokama, osim Blućičke rijeke, potočna pastrmka zastupljena sa dva alohtona tipa'-atlantskim i dunavskim. Ovi alohtoni tipovi su u ove codotoke unijeti iz ribogojilišta koja se bave uzgojem konzumne potočne pastrmke ili su unošeni nekim ranijim poribljavanjima, a samo mali broj autohtonog, jadranskog tipa potočne pastrmke je registrovan u pojedinim vodotocima; utvrđen je pad brojnosti mekousne pastrmke, a na nekim

lokalitetima nije registrovan nijedan primjerak, iako je do 2011. Mekousna pastrmka činila značajan udio ihtiopopulacije; registrovan je samo jedan primjerak glavatice, pa je njeno postojanje upitno u narednom periodu u gornjem toku Neretve itd“

Iz stručne analize tijela koje je za to ovlašteno po Zakonu o slatkovodnom ribarstvu, jasno je da je isključivo usljed ranijeg nestručnog i nekvalitetnog poribljavanja došlo do potiskivanja autohtonih vrsta riba u pojedinim vodotocima sliva rijeke Neretve, a obaveza JP „ELEKTROPRIVREDA BiH“ d.d. je da kontinuirano poribljava sliv Neretve autohtonim vrstama ribe.

Ako se zna da je u ranijim poribljavanjima potvrdu genetičke karakterizacije autohtonosti davao INGEB, onda je jasno da potvrda ovog pravnog lica nije valjana, jer su autohtone vrste kojima se po spornoj tenderskoj dokumentaciji, trebao poribiti sliv Neretve, na granici nestanka, a zamjenjuju ih neke druge vrste.

I ovo ukazuje da potvrde INGEB-a o genetičkoj autohtonosti očito nisu valjane.

II

Navodi o tome da je žalitelj sam dostavljao kao dokaz dokument INGEB-a u ranijem periodu je tačan. Razlog što je to prestao je isključivo taj što je ovlašteno lice žalitelja iz divlje i netaknute rijeke Rakitnice izlovalo određenu količinu autohtone pastrmke, jedan dio te ribe dao je ovlaštenom licu jednog od poznatih i odabranih „poribljivača“ ugovornog organa, a drugi dio iste ribe ostavio za sebe. Ovlašteno lice odabranog „poribljivača“ je dobilo genetsku kartu za tu ribu, a ovlašteno lice žalitelja nije, iako se radi o istoj ribi, ulovljenoj u istom periodu na istoj rijeci. Kako je to moguće? Jedino tako što se manipuliše INGEB-om, i u ribarskom lobiju određuje ko može a ko ne može poribljavati.

Informacije o tome da žalitelj nema matičnih jata ili dovoljnih količina ribe nisu informacija koju može znati ovlašteno lice ugovornog organa, jer nikad niko nije obišao ribnjake žalitelja. Te informacije su došle isključivo od osobe koja je naprijed pomenuta i njoj bliskih osoba, što ukazuje na nedopuštenu povezanost ugovornog organa i određenih lica.

Sve dok žalitelj koristi pravno dopuštene kanale za zaštitu svojih prava, ne može se govoriti o šteti koja se nanosi ugovornom organu i onemogućavanju poribljavanja. Ugovorni organ pogoduje određenim osobama koje mogu doći do potvrde genetičke autohtonosti na nezakonit način, o čemu je žalitelj upoznao nadležne organe.

Zbog svega navedenog, žalitelj predlaže da se žalba usvoji.

Ovo tijelo prije nego što se upustilo u meritorno odlučivanje je u skladu s člankom 109. Zakona o javnim nabavama, utvrdilo da je žalba pravovremena, dopuštena i izjavljena od ovlaštene osobe.

Pored navedenog ovo tijelo je prije razmatranja žalbe utvrđivalo ispunjenost uvjeta u smislu odredbe članka 105. i 108. stavak (3) Zakona o javnim nabavama, te utvrdilo da su ispunjeni uvjeti za postupanje po istoj na način kako definiraju odredbe navedenih članaka Zakona.

Žalba je neutemeljena

Žalitelj navodi kako je točkom 3.4.2. tenderske dokumentacije navedeno da će se ocjena tehničke i profesionalne sposobnosti ponuditelja izvršiti na temelju sljedećih izjava i dokumentacije koju dostave ponuditelji:

- a) *Original ili ovjerena kopija Certifikata o porijeklu i genetičkoj autohtonosti za neretvansku glavaticu (LOT 1), neretvansku mekousnu pastrmku (LOT 2) i neretvansku potočnu pastrmku (LOT 3) izdat od strane Instituta za genetičko inženjerstvo i biotehnologiju Sarajevo ili drugog pravnog lica registrovanog za stručna i naučna istraživanja iz područja slatkovodnog ribarstva ili ekologije kopnenih voda, u skladu sa člankom 48. Zakona o slatkovodnom ribarstvu FBiH. Datum izdavanja Certifikata o porijeklu i genetičkoj autohtonosti za neretvansku glavaticu, neretvansku mekousnu pastrmku i neretvansku potočnu pastrmku treba biti iz 2019. godine,*
- b) *Original ili ovjerena kopija Stručnog izvještaja o obavljenom zdravstvenom pregledu riba, izdat od strane ovlaštene laboratorije u BiH sa datumom izdavanja iz 2019.-e godine za sve uzraste riblje mladi/ribe koje su predmet nabavke.*

Dok je točkom 3.4.2.a) tenderske dokumentacije navedena napomena koja glasi:

Ukoliko ponuditelj ne dostavi Certifikat o porijeklu i genetičkoj autohtonosti za neretvansku glavaticu/ neretvansku mekousnu pastrmku/ neretvansku potočnu pastrmku ili ako datum izdavanja Certifikata o porijeklu i genetičkoj autohtonosti za neretvansku glavaticu (LOT 1), neretvansku mekousnu pastrmku (LOT 2), neretvansku potočnu pastrmku (LOT 3), nije iz 2019. godine ili ako rezultati navedeni u Certifikatu o porijeklu i genetičkoj autohtonosti uzoraka potočne pastrmke/glavatice/mekousne pastrmke pokazu da nemaju genetičke karakteristike autohtonih neretvanskih populacija ili ako rezultati navedeni u Certifikatu o porijeklu i genetičkoj autohtonosti, sa genetičkog stanovišta preporučuju selektivno i ograničeno poribljavanje voda toka rijeke Neretve, razlog su za isključenje odnosno diskvalifikaciju ponuditelja iz postupka nabavke.

Žalitelj navodi da su navedene odredbe tenderske dokumentacije nezakonite i suprotne podzakonskim aktima.

Žalitelj ističe kako ugovorno tijelo ne navodi da li je INGEB-Institut za genetičko inženjerstvo i biotehnologiju Sarajevo registrirano, a time i ovlašteno za izdavanje certifikata o porijeklu i genetičkoj autohtonosti predmeta nabave. Jer odredba članka 48. Zakona o slatkovodnom ribarstvu FBiH kaže da poslove iz oblasti slatkovodnog ribarstva obavljaju pravne osobe koja su registrirane za stručna i naučna istraživanja iz područja slatkovodnog ribarstva ili ekologije kopnenih voda.

Ovo tijelo utvrđuje kako je člankom 48. Zakona o slatkovodnom ribarstvu FBiH propisano:

(1) Poslove u području slatkovodnog ribarstva obavljaju pravne osobe koja su registrirane za stručna i naučna istraživanja iz područja slatkovodnog ribarstva ili ekologije kopnenih voda.

Pravne osobe iz stavka 1. ovog članka obavljaju sljedeće poslove:

- 1. izrađuju ribarske osnove;*

2. *izrađuju revizije ribarskih osnova;*
3. *izrađuju stručne studije i procjene stanja ribljeg fonda, te predlažu mjere za zaštitu riba i unapređenje ribarstva;*
4. *raščlanjuju podatke o akvakulturi, te predlažu mjere za unapređenje akvakulture;*
5. *obavljaju kemijska istraživanja vode u akvakulturi i ribolovnim vodama;*
6. *obavljaju istraživanja na području primarne organske produkcije za potrebe ribarstva;*
7. *obavljaju istraživanja na području sekundarne organske produkcije za potrebe ribarstva;*
8. *obavljaju istraživanja utjecaja unošenja ribljih vrsta u ribolovne vode;*
9. *obavljaju istraživanja uzgoja autohtonih i alohtonih vrsta riba;*
10. **izdaju certifikate o porijeklu i genetičkoj autohtonosti;**
11. *izdaju certifikate o kvalitetu.*

Pravne osobe iz stavka 1. ovog članka dužna su o obavljanju poslova iz svoje djelatnosti, a vezano za ribarstvo, najmanje jednom godišnje dostaviti izvještaj Federalnom ministarstvu.

Uvidom u Dopis Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva broj 03-3-24/2-954/19 od 20.6.2019. godine upućen ugovornom tijelu, ovo tijelo je utvrdilo da je Ministarstvo navelo da ugovorno tijelo prilikom sačinjavanja tenderske dokumentacije mora postupati u skladu s člankom 48. Zakona o slatkovodnom ribarstvu, odnosno da certifikat o porijeklu i genetičkoj autohtonosti izdaju pravne osobe koja su registrirane za stručna i naučna istraživanja iz područja slatkovodnog ribarstva ili ekologije kopnenih voda. Također je navedeno da je Ministarstvo izvještaj iz stavka (3) citirane odredbe Zakona o slatkovodnom ribarstvu zaprimio jedino od **Instituta za genetičko inženjerstvo i biotehnologiju Univerziteta u Sarajevu.**

Imajući u vidu navedeno, ovo tijelo ističe da je ugovorno tijelo osporene odredbe tenderske dokumentacije točke 3.4.1., 3.4.2., 3.4.2.a) i 4.2.1.p), sačinio u skladu sa člankom 48. Zakona o slatkovodnom ribarstvu, te u skladu sa dopisom Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva. Ovo tijelo utvrđuje da žalitelj nije dokazao da Institut za genetičko inženjerstvo i biotehnologiju Sarajevo ne može vršiti analizu genetičkog diverziteta odnosno ispitivati genetičku autohtonost ribljih vrsta, te se navod žalitelja smatra paušalnim pa ga ovo tijelo utvrđuje kao **neutemeljenim.**

U vezi s pozivanjem žalitelja na rješenja ovog tijela, ovo tijelo ističe da ovo tijelo u rješenjima nije dalo mišljenje da Instituta za genetičko inženjerstvo i biotehnologiju Univerziteta u Sarajevu ne može vršiti analizu genetičkog diverziteta i genetičke autohtonosti ribljih vrsta, te konstatuje da se žalitelj neutemeljeno poziva na praksu ovog tijela u vezi sa spornim pitanjem.

U vezi s navodom žalitelja da u Bosni i Hercegovini ne postoji akreditovana laboratorija sa akreditovanim metodom za utvrđivanje genetičkog diverziteta-genetičke autohtonosti za neretvansku potočnu pastrmku, mekousnu pastrmku i neretvansku glavaticu, ovo tijelo ističe da člankom 48. Zakona o slatkovodnom ribarstvu FBiH nije izričito propisano da je neophodno da navedene poslove obavlja akreditirani laboratorij, nego je jasno propisano da to obavljaju pravne osobe koje su registrirane za stručna i naučna istraživanja iz područja slatkovodnog ribarstva ili

ekologije kopnenih voda, a što je zahtjev ugovornog tijela iz točke 3.4.1. i 3.4.2 tenderske dokumentacije, te se navod žalitelja da je propust ugovornog tijela što u tenderskoj dokumentaciji nije zahtijevao da pravne osobe čije se analize zahtijevaju kao dokaz genetske autohtonosti za predmetnu nabavku budu akreditirana, smatra **neutemeljenim**. Također navod žalitelja da odredba članka 48. stavak (5) Zakona o javnim nabavama propisuje (ima na umu) certifikat akreditovanog tijela, nije utemeljen, jer odredba članka 48. stavak (5) ne regulira dostavljanje certifikata. Članak 48. stavak (6) Zakona o javnim nabavama propisuje obavezu ugovornog tijela da ukoliko zahtijeva dostavljanje certifikata koji izdaju nezavisna tijela, da se pozove na sisteme osiguranja kvaliteta koji se zasnivaju na evropskim serijama standarda, ali da je dužan prihvatiti i druge dokaze o ekvivalentni mjerama osiguranja od kandidata koji nemaju pristup takvim certifikatima. S tim u vezi, ovo tijelo utvrđuje da žalitelj neutemeljeno ističe da je ugovorno tijelo u skladu sa Zakonom o javnim nabavama zahtijevalo dokaz koji izdaje akreditirana laboratorija, jer niti Zakon o javnim nabavama takvo nešto propisuje, a posebno što je ugovorno tijelo postupalo u skladu s materijalnim propisom koji propisuje predmetnu materiju Zakonom o slatkovodnom ribarstvu FBiH, koji također ne propisuje da navedene dokaze mora izdati akreditirana laboratorija, zbog čega se navod žalitelja smatra **neutemeljenim**.

U vezi s navodom žalitelja da je ugovorno tijelo zahtijevalo u osporenim točkama tenderske dokumentacije da ponuditelji dostave certifikat o porijeklu i genetičkoj autohtonosti, ovo tijelo ističe da je ugovorno tijelo osporenom točkom 3.4.2. tenderske dokumentacije zahtijevalo da se dostavi **original ili ovjerena kopija Certifikata o porijeklu i genetičkoj autohtonosti za neretvansku mekousnu pastrmku izdat/a od strane Instituta za genetičko inženjerstvo i biotehnologiju Sarajevo ili druge pravne osobe registrirane za stručna i naučna istraživanja iz područja slatkovodnog ribarstva ili ekologije kopnenih voda, u skladu sa člankom 48. Zakona o slatkovodnom ribarstvu FBiH**, pri čemu je jasno naglasio u skladu s člankom 48. Zakona o slatkovodnom ribarstvu FBiH („Službene novine FBiH“ broj 64/04), što onemogućava proizvoljno tumačenje, te je ugovorno tijelo dužno prilikom ocjene ponuda postupiti u skladu s člankom 48. Zakona o slatkovodnom ribarstvu na koji i sam upućuje u tenderskoj dokumentaciji, te se navod žalitelja smatra **neutemeljenim**.

Ovo tijelo utvrđuje **neutemeljenim** navod žalitelja naveden u odgovoru na izjašnjenje ugovornog tijela gdje se navodi da je „*Tek u izjašnjenju na žalbu, ugovorno tijelo dopunjava tendersku dokumentaciju na način da navodi da je ponuditeljima ostavljena mogućnost dostavljanja navedenog dokaza i od drugih registriranih pravnih i fizičkih osoba ne samo na prostoru BiH nego i drugih zemalja u skladu sa zakonskom procedurom (str 7/11)*“. Ovakva dopuna tenderske dokumentacije u žalbenom postupku je **nedopuštena.....**“, iz razloga što ugovorno tijelo **nije mijenjalo niti dopunjavalo** tendersku dokumentaciju već je samo naglasilo da u skladu sa točkom 3.4.2. tenderske dokumentacije zahtijeva original ili ovjerenu kopiju Certifikata o porijeklu i genetičkoj autohtonosti za neretvansku mekousnu pastrmku izdatu od strane Instituta za genetičko inženjerstvo i biotehnologiju Sarajevo ili druge pravne osobe registrirane za stručna i naučna istraživanja iz područja slatkovodnog ribarstva ili ekologije kopnenih voda, u

skladu sa člankom 48. Zakona o slatkovodnom ribarstvu FBiH, što svakako upućuje žalitelja da može dostaviti zahtijevani certifikat i od druge pravne osobe registrirane za stručna i naučna istraživanja iz područja slatkovodnog ribarstva ili ekologije kopnenih voda, u skladu sa člankom 48. Zakona o slatkovodnom ribarstvu FBiH, a ne samo od Instituta za genetičko inženjerstvo i biotehnologiju Sarajevo.

Vezano za navode žalitelja za BAT akreditaciju, ovo tijelo utvrđuje kako u BiH ne postoji akreditovana laboratorija sa metodom za utvrđivanje genetičkog diverziteta-genetičke karakterizacije autohtonosti ribe, zato što kod takve analize ribe nikakvim aktom niti zakonom nije propisana BAT akreditacija. BAT Institut za akreditiranje u BiH nema propisane kriterije na osnovu kojih bi se vršilo utvrđivanje genetičkog diverziteta-genetičke karakterizacije autohtonosti za neretvansku potočnu pastrmku, neretvansku mekousnu pastrmku i neretvansku glavaticu. U Zakonu o slatkovodnom ribarstvu («Službene novine FBiH» broj 64/04), **nigdje nije propisano da laboratorija koja izdaje certifikat o porijeklu i genetičkoj autohtonosti mora biti BAT akreditovana**, pa samim tim ugovorno tijelo i nije zahtijevalo da Institucija koja izdaje zahtijevani certifikat mora biti BAT akreditirana, već je neophodno da to bude pravna osoba koja je registrirana za stručna i naučna istraživanja iz područja slatkovodnog ribarstva ili ekologije kopnenih voda. Slijedom navedenog ovo tijelo utvrđuje i ovaj žalbeni navod **neutemeljenim**.

Žalbeni navod žalitelja u kojem navodi da su nejasne i zbunjujuće, a time i nezakonite odredbe članka V Okvirnog sporazuma (Aneksi 8.I, 8.II i 8.III), članka III nacrta pojedinačnog godišnjeg ugovora (Aneksi 9.I, 9.II i 9.III) pobijane tenderske dokumentacije broj: 10202-152/19, te članka V Okvirnog sporazuma (Aneksi 8.), članka III nacrta pojedinačnog godišnjeg ugovora (Aneksi 9.) osporavane tenderske dokumentacije pod brojevima: 10202-156/19, 10202-157/19 i 10202-158/19, koji članci navode da naručilac zadržava pravo da na dan poribljavanja o svom trošku izvrši kvantitativno-kvalitativnu kontrolu ribe/riblje mlađi predmeta nabavke, obzirom na Certifikat o porijeklu i genetičkoj autohtonosti iste. Ukoliko Certifikat o porijeklu i genetičkoj autohtonosti ribe/riblje mlađi poslije uzorkovanja na dan poribljavanja, pokaže manje od 80% učešća posmatrane ribnjačke populacije sa jedinkama autohtonih neretvanskih populacija ribe/mlađi predmeta nabavke, ugovorni organ će podnijeti zahtjev za protest bankarske garancije za dobro izvršenje posla odnosno bezuslovnu naplatu shodno odredbama ZOO....

Prema izjašnjenju ugovornog tijela jasno se navodi da će ugovorno tijelo metodom slučajnog uzroka izvršiti kvalitativnu i kvantitativnu kontrolu riblje mlađi tj. da će izvršiti molekularno-genetičku analizu uzoraka riblje mlađi na dan poribljavanja, što je potpuno zakonsko pravo JP Elektroprivreda BiH d.d. - Sarajevo, Podružnica «Hidroelektrane na Neretvi» Jablanica da kontrolira robu (riblju mlađ/ribu u ovom slučaju) koju je prethodno nabavio, u čemu nije prepoznao nikakvo zakonsko ograničenje. Ukoliko roba nije onakvog kvaliteta, kako je to tenderskom dokumentacijom zahtijevano, JP Elektroprivreda BiH d.d. - Sarajevo, Podružnica «Hidroelektrane na Neretvi» Jablanica zadržava pravo da izvrši protest garancije za dobro izvršenje posla u iznosu od 10% vrijednosti potpisanog ugovora, obzirom da se ponuditelj prethodno obavezao da će ispuniti sve zahtjeve postavljene tenderskom dokumentacijom.

Ovo tijelo utvrđuje kako navedene odredbe navedene u žalbi nisu suprotne zakonskim odredbama, niti je žalitelj uputio ovo tijelo da su prekršene zakonske odredbe, a što je bio dužan učiniti u skladu sa člankom 102. stavak (3) Zakona o javnim nabavama, kako bi dokazao ili bar učinio vjerojatnim postojanje činjenica navedenih u žalbenom navodu. Naime, prema mišljenju ovog tijela, ugovorno tijelo ima pravo da u svakom trenutku može izvršiti kvalitet robe koju nabavlja i to na način da putem ovlaštene institucije provjeri kvalitet robe koja je predmet nabave, te ukoliko utvrdi da roba nije zahtijevanog kvaliteta, propiše i mogućnost protesta bankarske garancije odnosno bezuvjetnu naplatu u skladu sa Zakonom o obligacionim odnosima. Upravo iz tog razloga se zahtjeva od ponuditelja da izjave kako su spremni prihvatiti sve uvjete propisane tenderskom dokumentacijom. Slijedom navedenog, ovo tijelo utvrđuje i ovaj žalbeni navod **neutemeljenim**

Kako je žalba žalitelja odbijena kao neutemeljena, u skladu sa člankom 108. stav (6) Zakona o javnim nabavama, odbija se zahtjev žalitelja za povrat naknade za pokretanje žalbenog postupka u iznosu od 5.000,00 KM.

Na temelju činjenica utvrđenih u postupku i provedenih dokaza, sukladno članku 104. i 111. stavak (1) točka c) Zakona o javnim nabavama, ovo tijelo riješilo je žalbu kao u dispozitivu ovog Rješenja.

Pouka o pravnom lijeku:

Ovo Rješenje je konačno i izvršno. Protiv ovog Rješenja može se podnijeti tužba u upravnom sporu pred Sudom Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od dana prijema Rješenja. Taksa na tužbu iznosi 100,00 KM.

Dostaviti:

- Privredno društvo „Riba Neretva“ d.d. Konjic
- JP EP BiH, Podružnica HE na Neretvi, Jablanica
- Evidencija
- a/a.

